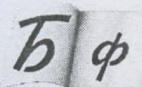

Лаура Юхневич,
директорка Клайпедської
обласної публічної
бібліотеки імені
Єви Сімонайтіті (Республіка
Литва), докторка філософії
з соціальних наук, Голова
Асоціації обласних
публічних бібліотек Литви

Лариса Сидоренко,
головна бібліотечарка
Клайпедської обласної
публічної бібліотеки
імені Єви Сімонайтіті
(Республіка Литва)

Досвід зарубіжних країн

Клайпедська бібліотека – тримаємо стрій, наближаємо Перемогу

У статті представлено діяльність Клайпедської обласної публічної бібліотеки імені Єви Сімонайтіті (Республіка Литва) щодо організації заходів на підтримку української громади, що у наслідок війни наразі проживає у Клайпеді, а також досвід співпраці з Всеукраїнською громадською організацією Українська бібліотечна асоціація.

Клайпедська обласна публічна бібліотека імені Єви Сімонайтіті є найбільшою бібліотекою Західної Литви та була заснована у 1950 році. Щороку послугами бібліотеки користуються понад 12 тис. мешканців і гостей міста, яким видається близько 180 тисяч видань. Сьогодні бібліотека надає методичну, інформаційну та організаційну допомогу одинадцяти централізованим бібліотечним системам Клайпедського та Таурагського регіонів (загалом 201 бібліотеці). Бібліотека постійно трансформує свою діяльність, реалізує міжнародні, регіональні та локальні проекти. Початок війни в Україні не міг не вплинути на діяльність бібліотеки. За даними Департаменту статистики в Клайпеді проживає близько 6 500 українців різного віку та професій з різних регіонів України. І всі вони отримали допомогу та підтримку від Департаменту міграції, Червоного Хреста, Клайпедської філії міжнародної католицької організації соціальної та духовної підтримки «Caritas» і Клайпедської обласної публічної бібліотеки імені Єви Сімонайтіті, яка нині є інформаційним, культурним, освітнім і соціальним центром для українців.

Вивчаємо інформаційні потреби – формуємо інформаційні ресурси

Для того, щоб якісно надавати відвідувачам послуги потрібно знати їхні потреби. Тому у січні 2023 року бібліотека за допомогою гугл-форми, що була розміщена в Telegram-каналах «Українці в Литві», «Українці в Клайпеді», «Волонтери в Клайпеді» та групах в соціальній мережі «Facebook», провела

дослідження «Інформаційні потреби громадян України в Клайпеді», яке виявило інформаційні потреби переміщених осіб і ступінь їхнього задоволення різними установами, у тому числі публічними бібліотеками. Це допомогло визначити питання і напрямки для поліпшення роботи бібліотеки як інформаційної установи.

Дослідження виявило схожість українського та литовського споживача до послуг бібліотек, а також високу потребу у виданнях рідною мовою. За період воєнних дій бібліотеки Литви отримали чимало видань українською мовою, в яких особливо відчувала потребу дитяча категорія читачів. Для вирішення питання у 2022 році співробітники бібліотеки звернулися до своїх колег із Публічної бібліотеки імені Лесі Українки міста Києва (директорка О. Романюк) з проханням сформувати партію художньої та науково-популярної літератури у рамках акції «Книжки вслід», і завдяки волонтерам бібліотека отримала понад 100 примірників книжок.

Також передали в подарунок бібліотеці книжки українською мовою й учасники Литовсько-українського бібліотечного форуму. У 2022–2024 роках у бібліотеці відбулися презентації книжок «Оце кухня», «Мандрівний вітер» за участі однієї з авторок цих збірок, молоді української письменниці С. Вертоли (м. Київ) та презентації її власних книг «Юна. Війна», «Лель», які також поповнили фонди бібліотеки. З метою популяризації літературної спадщини Національний координаційний центр волонтерів «Сильні разом» та видавництво «Balto print»

видали для українських дітей книжки відомих литовських письменників Евеліни Дацуте «Щастя – це лисичка», Марюса Марчінкявічуса «Озеро загадок», Бенаса Берантаса та Вілії Квескайте «Бабайка», «Горістечко», перекладених українською мовою. Окрім того, у грудні 2022 – січні 2023 років, під час шкільних канікул, для трьох груп дітей з України було організовано в інтерактивному форматі «зимові читання» книги І. Андрусяка «Третій сніг».

Говоримо жителям міста про війну в Україні

Окремо варто відзначити діяльність бібліотеки з підвищення обізнаності громадськості міста про війну в Україні та запобігання новим конфліктам. Серед них – покази та обговорення документальних фільмів «Маріуполь. Невтрачена надія» (режисер Макс Литвинов), «Сильні як земля» (режисерка Людмила Мельник), «Маріуполь 2» (режисер Мантас Кведаравічюс). У бібліотеці також відбулася зустріч із журналісткою з Маріуполя Н. Сухоруковою та відомою українською акторкою О. Жураховською, під час якої було прочитано фрагменти щоденника журналістки, написаного перед виїздом з окупованого Маріуполя.

Влітку 2023 року в бібліотеці було організовано інтерактивну виставку дитячих портретів знаменитих людей України «Незламани», а викладачі Люботинського мистецького ліцею «Дивосвіт» (Харківська область) провели для дітей та дорослих майстер-класи з техніки петриківського розпису та витинанок. Це були емоційні зустрічі з дитячим сприйняттям світу.

Не першу осінь і зиму бібліотека організовує пункти збору матеріалів для виготовлення окопних свічок, збирає пожертви для передачі в Український волонтерський центр. У грудні 2023 року бібліотека долучилася до акції «Різдво в коробці з під взуття», організованої благодійним фондом «Safehaven LT». У результаті акції в Україну було відправлено 50 коробок для взуття з подарунками для дітей.

Разом – сильніші

Між Всеукраїнською громадською організацією Українська бібліотечна асоціація та Асоціацією обласних публічних бібліотек Литви, а також між окремими литовськими та українськими бібліотеками ще з часів проєкту «Бібліоміст» встановилися тісні професійні стосунки, що, наприклад, дали змогу Львівській обласній бібліотеці для дітей реалізувати проєкти «Ethno Book», «Зустрінемося в пісні» тощо.

Минулий рік не став винятком. У квітні 2023 року Президентка Української бібліотечної асоціації Оксана Бруй презентувала досвід діяльності українських бібліотек у період війни та ознайомила з діяльністю провідних бібліотек Вільнюса.

У червні 2023 року Асоціація обласних публічних бібліотек Литви та Литовська національна бібліотека імені Мартінаса Мажвідаса, реалізуючи проєкт, що частково фінансувався Литовською радою з культури, прийняли делегацію колег з різних регіонів України в Клайпедській обласній публічній бібліотеці імені Єви Сімонайтіте для участі в литовсько-українському форумі «Роль бібліотек у зміцненні демократичного суспільства». Українські бібліотекарі відвідали бібліотеки Вільнюса, Каунаса, Кретинги, а згодом в Клайпеді разом із литовськими колегами взяли участь у дискусії «Разом до Перемоги», під час якої поділилися досвідом щодо того, як бібліотека та її діяльність можуть допомогти суспільству та бібліотекарям пережити жахи війни, обговорили перспективи співпраці.

У вересні 2023 року, директорка бібліотеки, докторка філософії з соціальних наук, Голова Асоціації обласних публічних бібліотек Литви Лаура Юхневич брала участь в онлайн-форумі «Бібліотека вільних людей», організованому

Українською бібліотечною асоціацією, та презентувала діяльність Міністерства культури Литовської Республіки, Литовської ради з культури і бібліотек Литви на підтримку представників різних галузей культури, які проживають в Україні та Литві. Усі ці заходи підкреслили важливість зміцнення співпраці та культурних зв'язків між Литвою та Україною. Така співпраця, безсумнівно, продовжується і у 2024 році, і ми переконані, що вона буде корисною для обох країн.

Дбаючи про духовне

Перебуваючи далеко від Батьківщини, українці відчують необхідність у причетності до своєї культури. Враховуючи це, бібліотекою було організовано зимовий та весняний музичні концерти «Барви весни» та «Українські різдвяні замальовки», під час яких учасники читали вірші українською мовою, співали українські пісні, і в такий спосіб не лише висловлювали щире подяку Литві – маленькій, але сильній країні, що їх прихистила, а й знайомили литовців із прекрасною українською культурою. Бібліотека також організувала цикл майстер-класів з українською художницею, письменницею та майстринею з техніки «витинанки» Наталією Діденко з Києва. Ці заходи завжди наповнюються атмосферою Батьківщини: лунає українська мова, проводяться вікторини, звучить мила серцю кожного українця пісня. Слід зазначити, що в усіх цих заходах беруть участь не лише українці, а й жителі та гості Клайпеди.

Навчаємо і розвиваємо, вчимося і розвиваємося

Одним з осередків, де активно збираються представники української громади на різноманітні заходи, є Американський куточок, який було відкрито в бібліотеці у травні 2022 року за підтримки Посольства США в Литві. Українці беруть участь у засіданнях англійського розмовного та книжкового клубів, гуртках із вивчення та вдосконалення англійської мови для молоді та початківців, презентаціях освітніх програм, святкуванні традиційних американських свят тощо. У підготовці та проведенні заходів допомагає команда литовських та українських волонтерів з-поміж студентської та учнівської молоді. Також досить популярними є за-

ходи з розвитку медіа- та інформаційної грамотності, які були проведені в Американському куточку, Клайпедській міжнародній українській школі, Клайпедській гімназії «Žaliakalnio» і Клайпедській прогімназії портового міста. Ця тема дуже актуальна нині, тому співробітники бібліотеки в інтерактивній формі розповідають учасникам про те, як розпізнати фейк, що таке маніпуляція і як їй протистояти, що таке інформаційна культура та гігієна тощо.

Одним із напрямів діяльності Американського куточка є підтримка, розширення прав і можливостей жінок. Ще у 2022 році під час реалізації ініціативи «Дизайн душі» спільно з волонтерками було організовано 9 зустрічей для литовських та українських жінок. Влітку 2023 року було реалізовано проєкт «Цифровий клуб для жінок», у межах якого викладачка Клайпедського університету та волонтерка бібліотеки Галина Мішеніна (м. Харків) познайомила учасниць зі штучним інтелектом, новими й корисними застосунками, правилами роботи з GoogleDisc та іншими темами, актуальними для створення бізнесу чи особистого розвитку.

У співпраці з Червоним Хрестом у Клайпеді з кінця 2023 року в рамках проєкту «Емоційна свобода» групи українських жінок регулярно зустрічаються з психологинєю з України, яка безкоштовно надає їм психологічну підтримку.

Вивчення та практика литовської мови – дуже важливий елемент адаптації та інтеграції українців у Литві та Клайпеді. Завдяки співпраці з Червоним Хрестом, починаючи з осені 2023 року, його волонтери організовують розмовні зустрічі литовською мовою, які мають попит серед українців.

Підбиваючи підсумок, зазначимо, що за два роки, які минули від початку війни, бібліотека накопичила певний досвід інформаційної та соціокультурної підтримки України та української громади Клайпеди. Ця діяльність, безперечно, продовжується та буде продовжена і протягом 2024 року, адже тільки разом ми зможемо пережити всі труднощі й перемогти.